

SIPPOLA

inventoinut 1967 Tapani Ahvenisto

kertomukseen liittyy valokuvia sekä peruskarttoja 1:20 000

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIALLINEN
ARKISTO

Suurr. mj-vek. 27.8.98 /MN:

1. Hävinnyt redutti 754 51 0001

Sippolassa, Myllykoskella, tilan rek.n:o 5⁴¹¹ alueella

peruskartta 3024 09 38/88 6738+560 m/088+460 m

Laskovski, kuva 17

Laskovskin kartan mukaan redutti lienee ollut Pirilän töyryn kohdalla. Sieltä on löytynyt mitali ja paikka on ollut aikaisemmin epätasainen. Töyry on jäänyt etäälle rannasta, kun veteen on ajettu täytemaata.

2. Hävinneitä varustuksia 754 51 0002

Sippola, Inkeroinen

peruskartta 3024 12 30-31/90-91

Voionmaan inv.kert. kohta 19

Charta öfver Anjala pass (1790) KM

3. Kasarmien pohjia

Sippola, Liikkala, Oja-Huovilan, Hykkyrän ja Pihlajamäen maalla.

peruskartta 3042 03 6731+30 m-501+600 m, 6731/501+560 m

valokuva n:o 13, 14

Voionmaan inv.kert.kohta 13

Noin 50 m Oja-Huovilan asuinrakennuksesta etelään on Sippolasta Haminaan vievän maantien molemmin puolin 10 m etäisyydellä siitä 230 m pitkät, 20 m leveät ja 0,5-1 m korkeat jätevallit entisten kasarmien kohdalla.

22.5.1803 annettiin määräys rakentaa kasarmit vuoden loppuun mennessä kahta jalkaväkijoukkoa varten. (VA 5/65 BD 1820)

4. Kasarmien pohjia

Sippola, Liikkala, Kumpulän (om. Aino Huovila), Jokirannan (om. Paavo Huovila), Raunion (om. Tilda Niemi), Mäntylän (om. Arvo Ahola), Harjulan (om. Jalmari ja Oiva Ahola) ja Kuuselan (om. Saima Aholan perik.) maalla.

peruskartta 3042 03 6730+480 m/502+160 m, 6730+500 m/502+200 m

Voionmaan inv.kert.kohta 13

Noin 10 m etäisyydellä Sippolasta Haminaan vievän maantien molemmin puolin on 230 m pitkät, 20 m leveät ja 0,5-1 m korkeat jättevallit entisten kasarmien kohdilla.

5. Liikkalan linnoitus

Sippola, Liikkalan kylä, valtion, osaksi yksityisellä maalla
peruskartta 3042 03 6732+800 m/500+500 m
valokuvat 15-20

Voionmaan inv.kert.kohta 12

Kaksi linnaketta ja niitä yhdistävän katvetien käsittävä linnoitus on pohjois-etelä suuntaisella harjanteella. Harjanteen eteläpäässä on linnake, siitä harjanne kohoaa pohjoiseen mentäessä niin, että kalliolla, harjanteen pohjoispäässä oleva linnake on edellistä huomattavasti korkeammalla.

Eteläpään linnake

Linnake muodostuu neljästä puolibastionista. Kun maa laskeutuu siitä ulospäin, on linnakkeen ympärillä luonnollinen luiska. Vallihauta kiertää linnaketta ympäriinsä. Kontre-eskarpissa ei ole katvetietä. Vallit on tehty maasta ilman tukimuureja. Länsisivun pohjoispäässä maa laskeutuu loivasti ulospäin vallihaudasta. Kun luiskan kohta on peltoa, on luiska maanviljelyksessä maldatunut alkuperäisestä. Vallihauta on 4 m leveä ja kontre-eskarp 1 m korkea.

Länsisivun eteläpäässä, palokunnantalon kohdalla on luiskan ja vallihaudan kohdalta otettu maata. Tämän vuoksi eskarp jatkuu jyrkkänä rinteinä aina leikkauksen pohjalle asti. Sivun keskikohdalla vallihaudassa olleista varustuksista on jäljellä vain kolme kumpua, kaikki muu on tuhoutunut maata otettaessa.

5/2

Eteläsivulla viettää maa ensin loivasti, sitten jyrkemmin valista ulospäin. Eteläsivun länsipäässä alkaa pelto vallihaudan ulkoreunalta. Vallihauta on 4 m leveä, kontre-eskarp 1 m korkea.

kuva 15

Vallin keskikohdalla ja itäpäässä ulottuu pelto vallin juurelle. Vallihaudasta on näkyvissä vain ura. Kun luultavasti luiskanreunaa osoittava harjanne kulkee sivun keskikohdalla pellossa kulman muotoisesti ulospäin on tällä kohdalla voinut olla kulmalinnake tar raveliini.

Itäsivulla on luiskan kohta eteläpäässä peltoa, pohjoispäässä pihamaata. Vallihauta on 5 m leveä, eskarp 1,3-1,5 m korkea. Sivun keskellä on vallihaudassa kaivo.

Pohjoissivulla on luiskan kohdalla itäpäässä piha-alue, sivun keskeltä lähtee katvetie toiseen linnakkeeseen, länsipäässä on peltoa. Vallihauta on 6 m leveä, eskarp on 1,5-1,7 m korkea. Katvetien länsisivulla on vallihaudassa kontre-eskarpiin asti ulottuva poik-

kivalli. Vallihaudan reunassa menee katvetien poikki vanha, nurmet-
tunut tie.

Eskarp on koilliskulmassa 2,7 m korkea vallihaudasta mitattuna. Keskellä olevan kulkuaukon ja luoteisbastionin välinen vallin keskiosa on sitä 1 m matalampi. Luoteisbastionin oikealla sivulla päävalli on keskiosaa 1 m korkeampi, mutta vallihaudan pohjan laskeutumisen vuoksi on eskarpin korkeus 3,2 m.

Länsi-etelä- ja itäsivuilla on eskarp 4 m korkea.

Luoteisbastionissa on ampumasektoreita: 1 oikeassa kyljessä ja siivessä. Bastionin kärjessä on kuoppa. Sen vierellä on ollut sektori tai syvennys on syntynyt samalla kuin suurempi kuoppakin. Kärjen vasemmalla puolella on vallin poikki menevän polun uoma syöplynyt vallin harjaan, paikalla on voinut olla myös sektori. Lounaisbastionin kärjestä palokunnantalolle menevä polku on syöplynyt vallin harjaan ja eskarpiin, eikä selviä onko kärjestä ollut sektori. Bastionin vasemmalla sivulla on vallin harjalla kuoppa. Kaakkoisbastionin oikealla sivulla on kyljessä on vallin harja madaltunut tai siitä on viety maata pois, siksi ei sektoreita ole näkyvissä.

5/3

Bastionissa on ollut sen vasemmalla sivulla ruutikellari. Kun se on ulottunut vallin sisälle, on sen sortuessa runtasuojan maa vyörynyt oikeassa siivessä ja kyljessä sekä vasemmalla sivulla sektori. Rintasuoja on ampumakorokkeiden kohdalla 1,3-1,5 m korkea paitsi eteläsivulla (bastionia lukuunottamatta), jossa se on vain 1 m korkea. Itäsivun keskiosassa, jossa ampumakoroketta ei ole, on vallin sisäsivun korkeus 3 m. Koillisbastionin ampumakoroke on 0,8 m korkea ja kärjessä on lisäksi parikymmentä cm korkea lisäkoroke. Pohjoissivun koroke on 0,5 m korkea, länsisivun 0,3 m korkea ja eteläsivun 1 m korkea. Kaikille ampumakorokkeille luoteisbastionia lukuunottamatta on tehty aparellit. Lounais- ja luoteisbastionien oikeassa sisäkulmassa on 2 m pitkä poikkivalli. Pohjoissivun kulkuaukko on sortunut v:n muotoiseksi, yläosasta se on 6 m leveä. Aukon takana, linnoituksen sisäpuolella on 1 m korkea poikkivalli, jonka molemmiin puolin pääsee kulkemaan. Kaakkoisbastionissa on 6 x 8 m suuruinen, 2 m syvä kuoppa. Paikalla ollut noin 60-v. mies kertoi siitä hänen lapsuudessaan löytyneen tiilenpaloja. Tämä lienee ruutikellarin paikka. Kuoppa ulottuu aivan itäsivun vallin keskelle. Etelä- ja länsisivulla on kuopan reunalla matala valli. Kuopan pohjoissivu on loiva ajon helpottamiseksi. Luoteisbastionin ampumakorokkeella näyttää olleen

kuva 16

3 x 4 m suuruinen rakennus jätteistä päätellen. Korkean heinikon vuoksi ei linnakkeen sisäpuolella ole rakennusten jätteitä nähtävissä. Alue näyttää myös jolloinkin olleen viljelyksellä. Itäsivulla on vallihaudassa vallin sisäkulmassa kaivo. Se on kooltaan 2x3 m ja tehty osaksi poraamalla kallioon osaksi on seinät tuettu tukimuurilla.

Kuva 17

Linnakkeita yhdistävä katvietie on harjanteen länsireunassa. Länsipuolella maa viettää loivasti pois päin, itäsivulla on harjanteen tasainen laki, pohjoispäässä sen korkeimmat kohdat ovat luiskareunaa ylempänä.

Katvetien eteläpäässä on länsipuolella peltoa, itäpuolella pihamaa, katvetien pohjoispää on metsän keskellä.

Kaivannon molemmin puolin on 10 m leveät luiskat. Eteläpäässä luiskat ovat loivat, pohjoispäässä ne on jyrkän nousun vuoksi tehty jyrkemmiksi.

Katvetien pohjoispuoliskon luiskat näyttävät ainakin osaksi rakennetun kuljettamalla maa muualta.

Kuva 18

Katvietie on 1-1,5 m syvä ja 7 m leveä. Sen itäsivulla on lähes koko matkan 1 m leveä ja 0,3 m korkea ampunakoroke. Länsisivulla banketti on selvästi näkyvissä vain yhdessä kohdassa, jossa se on samanlainen kuin itäsivullakin.

Katvetielle on sen pohjoispuoliskossa tehty neljä poikkivallia. Pohjoisin on korkein, 1,8 m korkea, etelään päin vallit tulevat matalammiksi: eteläisin on 1,3 m korkea. Poikkivallien ohitse pääsee niiden molemmista päistä 2-3 m leveitä hautoja myöten. Poikkivallien eteläpuolella on katvetien molemmille sivuille, vastakkain tehty kulmalinnakkeet.

Aivan katvetien eteläpäässä kulkee sen poikki nurmettu tie, itäpuolella olevaan taloon.

Katvetien pohjoispäässä on sen itäreunaan tehty ajotie alas haudataan. Kartanon omistajan kerrotaan ajaneen siitä ja katvetietä myöten ylös linnakkeeseen, jossa hänellä oli huvimaja.

Pohjoislinnake on rakennettu alkujaan luultavasti lähes paljaalle kallion laelle, tuomalla maa muualta. Kallion lähes tasainen päällys ulottuu kaikilla muilla paitsi eteläsivulla muutamia metrejä vallin etupuolelle. Eteläsivulla mäki jatkuu tasaisesti laskevana harjanteena etelälinnakkeeseen asti, muilla sivuilla mäen laen katkaisee muutaman metrin korkuinen kallio tai maajyrkäne. Linnakkeen koillispuolella olevasta suunnilleen samankorkuisesta mäestä sen erottaa notkelma.

kuva 20

Vallit on rakennettu maasta. Maata on vyörynyt vallin juurelle siinä määrin, että vain tukimuurien ylimpiä kiviä näkyy 0,5-0,7m

korkeudella vallin juuresta. Miten eheät tukimuurit ovat, ei voi päätellä, koska ne suurimmaksi osaksi ovat maan sisällä.

Eskarp on 1,7-2,3 m korkea, vallinharja on 1,5 m leveä, ampunakorokkeiden kohdalla on rintasuojia 1,5 m korkea. Itäisivulla on 0,7 m korkea ampunakoroke, jolle vie aparelli eteläpästä. Pohjoispäässä on 0,8 m korkea ampunakoroke, jonka reuna on niin loiva ettei aparellia ole. Sen kaakkoiskulmassa on pieni 0,3 m korkea ampunakoroke. Linnakkeen lounaissivulla on pitkä 0,6 m korkea ampunakoroke. Sen aparelli on eteläpäässä.

kuva 19